

СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Член на Международната асоциация на съдиите (МАС)

Член на Европейската асоциация на съдиите (ЕАС)

Член на Европейски магистрати за демокрация и свободи (МЕДЕЛ)

София 1000, ул. Пиротска 7, ет.5, тел 0879686841

e-mail: office@judgesbg.org

web: <http://www.judgesbg.org>

До Министерството на правосъдието
чрез портала strategy.bg

СТАНОВИЩЕ

от Управителния съвет на
Съюза на съдиите в България
адрес: София, ул. „Пиротска“,
№ 7, ет. 5, адрес на ел. поща:
office@judgesbg.org

Относно: Проект на Закон за
изменение и допълнение на
Гражданския процесуален кодекс,
обявен за публична консултация на
5. ноември 2020 г.

Уважаема госпожо министър,

Представяме следното становище по отношение на законопроекта за изменение на Гражданския процесуален кодекс (и чрез преходните и заключителните разпоредби – и Наказателно-процесуалния кодекс) по отношение на електронното правосъдие. Становището е съгласувано със съдия Андрей Георгиев - нашият представител в работната група за обсъждане на проекта в Министерство на правосъдието:

1. ЕЛЕКТРОННО ВРЪЧВАНЕ И КОМУНИКАЦИЯ СЪС СЪДА

1.1. Общи бележки:

Поддържахме позицията си, че при разработване на автоматизирани технологии за обработка на информация и за електронна комуникация със съда, ако са налични изработени специално за електронното правосъдие инструменти като предвидения в чл. 360в от Закона за съдебната власт (ЗСВ)

Единен портал за електронно правосъдие (ЕПЕП), то е недопустимо да се използват други средства за комуникация със съда. Поддържането на възможност за размяна на съобщения по електронна поща намираме, че следва да бъде само временна възможност, докато бъдат изградени съответните електронни системи на съдебната власт.

Извършено с наши партньорски организации от 12 юрисдикции сравнителноправно проучване установи, че там, където държавата е изградила централизирани деловодни и комуникационни системи на съдилищата (в 6 юрисдикции – Австрия, Федерална република Германия, Италия, Испания, Португалия и Хърватия) на ползвателите на системата (които включват всички адвокати) е забранено да комуникират със съда по друг начин. Във 2 юрисдикции – Франция и Сърбия, не е въведена единна платформа (във Франция предстои въвеждането ѝ), но съществуват определени с подзаконов нормативен акт изисквания за ползване на определени системи за сигурно връчване, които изключват простото изпращане на електронно съобщение от комерсиалните доставчици на електронна поща. В Латвия съобщения се изпращат до съда и от съда по електронна поща, но изпратените от съда електронни съобщения задължително съдържат връзка (хиперлинк) за изтегляне на документа от електронна система на съда. В Нова Зеландия съществува задължение всеки, който получава документи от съда, да настрои софтуера за управление на електронната си пощенска кутия по такъв начин, че тя да генерира автоматично електронно потвърждение на полученото от съда съобщение (санкциите за това са уредени във връзка с правилата на Common Law за някои видове доказателства и задължителната сила на клетвените декларации на съдебните служители, както и във връзка с особения статут на адвокатите и възможността за налагането на дисциплинарни наказания за най-различни нарушения на професионалната етика и добросъвестността – институти, които не са пряко приложими в българското право).

Извън посочените особени правила две юрисдикции ни дадоха отговор, че се прилагат правила *ad hoc* в следния смисъл – в Шотландия комуникацията със съда по електронна поща е по изключение и при съгласие на страните да комуникират така, а в Гърция правила относно електронната комуникация няма, като е допустима комуникация по електронна поща. В

последната държава поне за системата на административното правосъдие се предвижда задължително използване на централизирана електронна система от 1. януари 2021 г. засега малък процент от делата се образуват чрез тази незадължителна за ползване система.

От информацията по-горе се установява, че в държавите, където съдебната власт инвестира в изграждане на цялостни електронни системи за работа с граждани и представители на другите власти, комуникацията по „обикновена“ електронна поща е забранена или сведена до минимум и силно контролирана от гледна точка на използвани стандарти. Във връзка с изложеното се противопоставяме категорично на това „стандартна“ електронна поща да се използва за комуникация със съда, без връзка с други инструменти, които да гарантират автоматично генериране на потвърждения за получаване на документите и автоматична проверка на електронните подписи. Опитът на членовете на Съюза на съдиите показва, че ръчната проверка на електронни подписи е трудоемка и няма процесуални гаранции (тъй като няма единна нормативна уредба как трябва да се случва тази ръчна проверка), че резултатът ще бъде признат от висшестоящите съдебни инстанции (вече има случаи на връщане на въззивни жалби на първоинстанционни съдилища с искане от въззивния съд да се приложат подписани на хартия документи, въпреки че законът приравнява електронния документ, подписан по съответен начин, на такъв със саморъчен подпис). Следва да се припомни също така, че към момента не съществуват никакви правила за предаване на електронни документи от едно съдилище на друго извън Единния портал за електронно правосъдие и електронните папки по делата (чл. 360з ЗСВ и чл. 360л ЗСВ), а тези функционалности все още не работят напълно на софтуерно ниво.

1.2. Предложения за начините на връчване и синхронизиране на правилата по ГПК и НПК – § 1(чл. 38 ГПК):

Предлагаме две изменения в редакцията на разпоредбата:

– да се предвиди изрично, че връчването на документ от съда по „класическа“ електронна поща (e-mail, чл. 38, ал. 3 ГПК в новата редакция) става чрез изпращане на връзка за изтегляне на документа от ЕПЕП, тъй като липсват правила какво точно съдът трябва да изпрати – файл, електронно

съобщение само в текстова форма, подписано от съдебен служител като заверка за вярност с оригинала изявление, а доказването на точното съдържание на получен e-mail е доста трудно, ако не се използват специални системи, които генерират съкратена форма (т.нар. „хеш“) на пълния обем на изпратената информация;

– аналогично правило да се предвиди и в ал. 5 – на лице, различно от това, което изпраща изявление, документите да се смятат връчени, след като то изтегли изпратения до него документ от ЕПЕП чрез съответна изпратена хипервръзка – аналогична уредба на сега действащия чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление, както и на предвиденото изменение в чл. 180 НПК (§ 32, т. 12 от законопроекта).

Следва да се изиска и становище дали съдилищата ще могат да получават съобщения от всички видове услуги за квалифицирана електронна препоръчана поща (чл. 38а, ал.2, т. 2 ГПК), тъй като това са много различни услуги, които често изискват инсталиране на специализиран софтуер и създаване на специализирани профили. Задължаването на българските съдилища да участват във всички квалифицирани услуги за препоръчана електронна поща на територията на целия Европейски съюз за нас е труднопостижима цел (макар и изключително полезна, ако е възможно да се постигне).

1.3. Предложения за корекции в новия чл. 38а ГПК – § 2 – посочване на електронен адрес от задължените субекти:

Разпоредбата изисква всеки субект на процеса (лице, извършило процесуално изявление пред съда) да посочи електронен адрес, като в новата допълнителна разпоредба на § 1 ГПК (§ 30 от законопроекта) е предвидено, че това може да бъде и адрес на електронна поща. Тази уредба не е синхронизирана с изискванията на новите чл. 50, ал. 5 ГПК и чл. 51 ГПК (§§ 8 – 9 от проектозакона), които изискват определени лица да имат задължително профил в ЕПЕП. За тези лица в чл. 38а ГПК следва да е предвидено, че или са изключени от задължението да посочват електронен адрес (защото служебно им се създава такъв в ЕПЕП), или да бъдат задължени да посочат като електронен адрес само профила си в ЕПЕП.

Последното би могло да стане с добавяне на нова алинея в текста на чл. 38а, например ал. 2:

„(2) Лицата по чл. 50, ал. 5 и чл. 51 са длъжни да посочат като електронен адрес по ал. 1 профила си в ЕПЕП.“

1.4. Предложение за редакция и допълване на § 4 относно чл. 41а ГПК – момент на получаване на съобщенията:

Предложеният текст на чл. 41а, ал. 4 ГПК съдържа две противоречащи си правила – първо се говори за електронна препоръчана поща, а после се определят правила за „обикновената“ електронната поща. При електронна препоръчана поща за дата на връчване би следвало да се смята датата на изтегляне на съобщението или на генериране на автоматичното потвърждение за отварянето му, доколкото при тези услуги би следвало винаги да се генерира автоматично потвърждение за получаване на документ.

По отношение на потвърдението от страна за получаване на документи по електронна поща, следва да се уреди (или тук, или в чл. 44 ГПК) изрично изискване за форма на потвърдението, като според нас би следвало това да е проста текстова форма, без необходимост от поставяне на усъвършенстван или квалифициран електронен подпис.

Във връзка с правилото, че при използване на електронна комуникация страните получават намаление на държавната такса (§ 13 за чл. 73 ГПК), според нас е редно да се предвиди, че липсата на потвърждение на изпратено от съда съобщение по електронната поща води след себе си последиците на оттеглянето на съгласие за връчване по електронен път и съответно задължение за внасяне на държавна такса в пълен размер.

1.5. Предложения за корекции в § 6 относно чл. 44 ГПК – удостоверяване на електронно връчване:

Не би следвало при връчване с ЕПЕП да се поставят изисквания за квалифицирано удостоверение за време на връчването, тъй като ЕПЕП е система на съдебната власт и генерираните от него данни се ползват с презумпция за автентичност. Според нас изискванията за това как ЕПЕП удостоверява датите на изтегляне на документи от него не следва да бъдат

фиксиран в текстовете на процесуалните закони, а в нормативния акт, уреждащ правилата за работа на ЕПЕП – наредбата по чл. 360в ЗСВ.

1.6. Установяване на санкции при непосочване на електронен адрес – §§ 8 и 9 относно новите текстове на чл. 50, ал. 5 ГПК и чл. 51 ГПК:

Намираме предложените текстове относно задължените субекти да получават съобщения по електронен път за разумни и добре редактирани. Не е посочено обаче (нищо в текстовете на ГПК, нищо в тези по специалните закони) каква е санкцията за непосочване на електронен адрес (извън намаляващите такси, но те не са приложими спрямо страни, които не инициират производства в съответната инстанция – ответник, ответник по жалба). Предлагаме в съответните отраслови закони – Закон за енергетиката, Закон за кредитните институции, Закон за електронните съобщения, Закон за нотариусите и Закон за частните съдебни изпълнители да се въведе имуществена санкция (административно наказание) за неизпълнение на тези задължения, или да се предвиди възможност на съда да налага такава глоба по реда на ГПК (това правомощие може да се уреди например в нов чл. 92б ГПК). При липса на ясна санкция за задължените да получават по електронен път лица, уреденото задължение за посочване на електронен адрес се обезсмисля.

1.7. Предложения за синхронизиране на уредбата за връчване на държавни институции по ГПК и ЗСВ – § 10 относно чл. 52 ГПК:

В ГПК е уредено абстрактно изискване държавните учреждения и общините да посочват електронен адрес за връчване, но съдът би следвало да може да издирва и служебно такъв с оглед правилата на чл. 360 м ЗСВ. Според нас следва да се извършат консултации с Държавна агенция „Електронно управление“ относно начина на свързване на съдилищата и администрацията и етапа, до който е достигната системна интеграция по реда на чл. 360м ЗСВ между ЕПЕП и информационните системи на администрацията.

1.8. Поддържаме варианта за получаване на документи от съда само чрез ЕПЕП в § 11 относно чл. 62 ГПК:

Съгласно изложеното в т. 1.1. смятаме, че в съда документи следва да може да се получават само чрез ЕПЕП, като това ще улесни обработката и ще спести стотици часове труд за проверка на редовността на документи, тъй като ЕПЕП би следвало автоматично да следи за редовност на процесуалните действия (в частта относно подписването на документите, наличието на пълномощни и заплащане на такси).

1.10. Предлагана редакция в § 14 относно чл. 102а ГПК относно формата на електронните изявления на съда:

В предложената редакция на чл. 102а, ал. 3 ГПК се препраща бланкетно за изискванията към съдебните актове към разпоредбите на Регламент (ЕС) № 910/2014 г. за електронните удостоверителни услуги. ЗСВ обаче предвижда за съдебната власт и нейните удостоверителни изявления да се прилагат особени, доста по-подробни правила, определени в подзаконовите актове на Висшия съдебен съвет (ВСС). Затова предлагаме препратката да е към съответните текстове в ЗСВ, предвиждащи изискванията за електронните подписи в органите на съдебната власт – чл. 360к ЗСВ. Предлагаме разпоредбата да звучи така:

„(3) Електронните изявления на съдилищата трябва да отговарят на изискванията, определени в акта по чл. 360к от Закона за съдебната власт.“

1.11. Приемане на електронни съдопроизводствени действия, извършвани от страните, от съда – ограничаване до ЕПЕП – § 14 относно чл. 102б ГПК:

Намираме, че предложението съдилищата да са длъжни да приемат електронни процесуални действия, независимо от информационния канал, по който са получени, за нецелесъобразно. Допустимостта на това да се изпращат съобщения до съда по множество канали води до объркване, несигурност и пропуски – възможно е страни нарочно да изпращат изявления на един от множество адреси на служебна електронна поща на съда, която не е публично оповестена или служи само за служебни цели (напр. създадена служебна поща на председателя на съда), което води до необходимост от загуба на много време на различни съдебни служители, за да се установи къде точно е получено електронното изявление, а в последствие – и за регистрирането му в надлежните книги и регистри на

входящата кореспонденция на съда. Вече сме сигнализирани с такива проблеми от наши колеги, „издирвали“ електронни съобщения чрез няколко служби на съда.

Намираме, че при направените сериозни инвестиции за изграждане на ЕПЕП като единен портал за всички съдилища е нецелесъобразно използването на алтернативни канали за комуникация. Освен това при правилно разработване на ЕПЕП част от действията по проверка за редовност на постъпващите процесуални изявления – проверка на автора на изявлението и дължимата се държавна такса, могат да се извършват автоматично, което ще спести труд на съдебните служители, а оттам – и бюджетни разходи. Въвеждането на алтернативни канали за получаване на процесуални изявления от съда означава допълнителни разходи за разработка на алтернативни софтуерни системи за електронна поща на съдилищата, различни от ЕПЕП (за изпълнение и по другите комуникационни канали на задължението съдът да потвърждава получаване на съобщения по предлагания чл. 102д ГПК, която изисква автоматизирано генериране на потвърждение), или необходимост от ръчно генериране на потвърждения в противоречие с предлаганата уредба (отново изискването за автоматизъм по чл. 102д ГПК), което пък означава допълнителна работа и разходи за труд за съдебната администрация.

Намираме, че ползването единствено на ЕПЕП за изпращане на изявления до съда (не за получаване на такива изявления от съда), не затруднява гражданите, тъй като при всички случаи този, който желае да извърши процесуално действие в електронна форма, трябва да притежава удостоверение за квалифициран електронен подпис. Щом съответният гражданин има такова, за него не би следвало да представлява трудност и да си създаде профил в ЕПЕП.

Затова основното ни предложение е чл. 102б ГПК да се формулира така:

„Чл. 102б. (1) Съдилищата са длъжни да приемат процесуални действия в електронна форма чрез Единния портал за електронно правосъдие, ако отговарят на условията по настоящата глава.

(2) Извършване на процесуални действия в електронна форма извън Единния портал за електронно правосъдие е допустимо само ако страната няма обичайно местопребиваване в Република България или когато достъпът до портала е невъзможен по причини от извънреден характер. В този случай съдът взема предвид само изявления, постъпили на електронния адрес, посочен по реда на чл. 360д, т. 3 от Закона за съдебната власт.“

Заявяваме, че не се противопоставяме на въвеждане на възможност за електронна кореспонденция със съдилищата по „обикновена“ електронна поща като преходна мярка, но това следва да стане с преходна разпоредба и до пълното изграждане на ЕПЕП, което да се обяви на обществото с решение на Пленума на ВСС, обнародвано в „Държавен вестник“.

Ако не се приеме предложението съдът да приема процесуални действия в електронна форма само чрез ЕПЕП, намираме, че редакцията на предложението за чл. 102б ГПК е неясна – тя от една страна задължава съдът да приема всякакви процесуални действия в електронна форма, а от друга забранява на съда да отказва да приема само определени процесуални действия в такава форма. Остава неясно при какви условия тогава ще приема процесуалните действия в електронна форма, ако не отговарят на условията по предложената чл. 102б, ал. 2 ГПК. Затова предлагаме тази двойствена редакция да се замени единствено със задължение съдът да приема електронни изявления, получени по определени комуникационни канали – ЕПЕП и обявления от съда според задължението му по чл. 360д ЗСв електронен адрес, като се препрати към другите изисквания на последващите разпоредби (част от тях се дублират между чл. 102б и чл. 102е – 102з ГПК).

Предлагаме следната редакция:

„Чл. 102б. (1) Съдилищата са длъжни да приемат процесуални действия в електронна форма, отправени до тях чрез Единния портал за електронно правосъдие или до електронния адрес, посочен на страницата на съда в интернет съгласно чл. 360д, т. 3 ЗСВ, и отговарят на изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги, както и на други предвидени в закон изисквания.

(2) Когато закон изисква определено изявление да е подписано саморъчно, то се приема от съда, ако е подписано с квалифициран електронен подпис.“

2. ЕЛЕКТРОННИ ИЗЯВЛЕНИЯ ДО СЪДА И НАЧИНА НА РАБОТА С ТЯХ

2.1. Да се допълни разпоредбата за освобождаване от такси, като такова не се допуска за недобросъвестни лица – § 13 за чл. 73 ГПК:

Подкрепяме разпоредбата по принцип, като предлагаме две малки изменения относно санкционните елементи. Предлагаме в ново изречение на текста на чл. 73, ал. 4 ГПК да се предвиди в ново последно изречение, че „Последицата по предходното изречение се прилага и при неизпълнение на задължение за потвърждаване на получаването на електронно съобщение.“ Намираме, че при отказ от електронно връчване, при недовнесена държавна такса не следва да се прекратява делото, а само да се осъжда страната да довнесе таксата – вж. т. 1.16.

Предлагаме и редакционна корекция, като в чл. 73, ал. 4, изр. трето ГПК думата „ищеца“ следва да се замени със „задълженото лице“, тъй като граждански производства могат да се образуват не само от ищец, а и от молител (при охранителните производства) и заявител (при заповедните производства).

2.2. Предложения относно систематичното място на разпоредбите на чл. 102в и 102г ГПК (§ 14 от проекта):

Намираме, че тези правила е по-добре да бъдат уредени в ЗСВ, тъй като касаят не само гражданските, но и наказателните и административните дела – те се отнасят до задължението на съда да дава информация на гражданите. Предлагаме съдържанието на разпоредбите да се пренесе по смисъл в идентичните разпоредби на чл. 360д и чл. 360е ЗСВ.

Отделно от това, ако се прецени, че разпоредбите на чл. 102в и чл. 102г се прецени, че трябва да останат в ГПК, то се предвижда издаване на нова наредба по чл. 102г, която има почти същото съдържание като наредбата, предвидена в чл. 360е ЗСВ. Поради това е разумно текстът относно издаването на наредба да се замени с препратка към чл. 360е ЗСВ и да се

допълни последната разпоредба, ако има нужда да се допълни предмета на наредбата, издавана по реда на чл. 360е ЗСВ.

2.3. Преосмисляне на изискванията за потвърждаване от съда на приемането на изявления (§ 14 относно чл. 102д ГПК):

Разпоредбата изисква съдът да издава автоматично потвърждения за получаване на документи, получени в неговата информационна система. Ако тази система е различна от ЕПЕП, това вероятно ще изисква разработване на нов софтуер за съдилищата.

При проведеното с партньорски организации сравнителноправно проучване установихме, че в Сърбия и в Нова Зеландия, където няма единна система за връчване на документи, потвържденията за получаване на документ от съда се изпращат ръчно, като в чл. 157б, ал. 1 от сръбските Правила за работа на съда („Судски пословник“, обн. в „Службени гласник“, бр. 39/2016 г.) се предвижда съдебен служител да изпрати ръчно потвърждение в рамките на 6 работни часа от постъпване на съобщението в електронната пощенска кутия на съда.

2.4. Предложение за отпадане на изискванията за удостоверение за време при пълномощните (§ 14 относно чл. 102з, ал. 1 ГПК):

Изискването за удостоверение за време при представяне на електронно пълномощно в служебна електронна система на съда не се налага за установяване на часа на постъпването му, тъй като при липса на други данни се приема, че пълномощното е съставено в часа на постъпването му в съда съгласно чл. 188 ГПК. Ако изискването за удостоверение за време е необходимо за проверка на сигурността на електронния подпис, не възразяваме да остане. Ако обаче то няма такава задача, запазването му само ще утежни работата с електронни документи.

2.5. Подкрепяме вариант 2 на изискванията за реквизити на исковата молба (§ 15 относно чл. 127 ГПК):

Посоченият втори вариант предвижда ищецът да не е задължен да посочва електронен адрес на ответника. Той може да не знае такъв адрес. Не следва да се задължават гражданите да знаят електронните адреси на насрещните страни в производството и да им се възлага тежест да посочват

такива, освен ако държавата не създаде служебно електронни адреси на всички български граждани и юридически лица в единна национална система за електронна поща (като в Естония, например). Ако ответникът е задължен да има електронен адрес, то същият би следвало да е и служебно известен на съда (задължението е само за профили в ЕПЕП, които се проверяват служебно в портала по идентификатор на лицето – ЕИК или ЕГН).

2.6. Предложение за допълване на разпоредбата относно довносянето на държавна такса при отказ от ползване на електронна комуникация (§ 16 за чл. 129 ГПК):

Съобразно изложеното в т. 2.1. смятаме, че когато страната не е довнесла държавна такса след отпадане на намалението за подаване на документи по електронен път, следва да се предвиди изрично не само, че съдът осъжда страната да довнесе таксата (чл. 77 ГПК), но и че в тези случаи исковата молба не се връща. Това особено изключение следва да е ясно от текста на разпоредбата на чл. 129, ал. 7 ГПК, който да звучи така:

„(7) При невнасяне на таксата по чл. 73, ал. 5, изречение трето и четвърто, след дадени от съда указания по ал. 1, исковата молба не се връща, а се прилага чл. 77.“

3. ЕЛЕКТРОННИ ДОКАЗАТЕЛСТВА

3.1. Предлагаме да се добави нов § 17а относно начина на изготвяне на електронни преписи от изготвени от страната документи (чл. 183 ГПК):

Към момента в ГПК и ЗСВ няма нито една разпоредба, която да дава възможност да се представят електронни преписи от писмени доказателства. В чл. 360ж ЗСВ е предвидено как съдът прави електронни преписи на подадени от страните на хартия книжа. Не е предвидено обаче как страните ще представят електронен препис от хартиени документи, а чл.183 ГПК съдържа изискване за представяне на препис на хартия с подпис на страната. Тази разпоредба не може според нас напълно да уреди представянето на електронни преписи. Проектът на чл. 102з ГПК (вж. § 14) също не предвижда как се представят доказателства в електронна форма, а чл. 184 ГПК предвижда представяне на преписи на хартия от електронни документи, не обратното.

Затова поради липса на ясна разпоредба, и за да не се налага тълкуване на наличните правила, което може да е противоречиво, предлагаме да се допълни чл. 183 ГПК с изирчна възможност да се представят преписи като електронен образ на документа, като се създаде нова разпоредба в законопроекта:

§ 17а. В чл. 183 досегашният текст става ал. 1 и се създава нова ал. 2:

„(2) Документът по ал. 1 може да бъде представен и като електронен образ, заверен от страната с квалифициран електронен подпис.“

4. ЕЛЕКТРОНЕН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ЛИСТ

По принцип сме на мнение, че следва да се преосмисли нуждата от института на изпълнителния лист, ако ще се създава електронна връзка между съда и съдебния изпълнител. Смисълът на изпълнителния лист е двояк – да установи от една страна наличие на подлежащо на изпълнение вземане, като това установяване е независимо от съхранението на делата, и от друга страна – да препречи образуването и воденето на няколко паралелни изпълнителни производства за един дълг. Намираме, че ако на съдебните изпълнители се даде възможност да отбелязват определени обстоятелства по делата – започване на изпълнение, размер на събраните суми в изпълнителното производство и остатък от задължението, то би било безсмислено да съществува изпълнителен лист като особена процесуална ценна книга, която да удостоверява тези обстоятелства на хартия. Последното крие рискове от загубване, поради което е уредено и нарочно производство за издаване на дубликати на изпълнителен лист (чл. 409 ГПК). Ако обаче се цели запазване на изпълнителния лист като институт на процеса, то намираме за необходимо да се направят следните корекции на предложената уредба:

4.1. Предложения за добавка в § 26 относно чл. 426 ГПК – забрана за образуване на нови изпълнителни производства:

Разпоредбата следва да се допълни с две задължения на съдебните изпълнители:

– да извършват преди образуване на изпълнително дело проверка дали вече друг съдебен изпълнител не е поел изпълнението по издадения

електронен изпълнителен лист – това изисква да се създаде нова ал. 4 на чл. 426 ГПК със следния текст: „Преди да образува изпълнително дело, съдебният изпълнител извършва проверка дали по съдебното дело не е отбелязано започване на дело от друг съдебен изпълнител. Ако такава изпълнително дело е образувано и не е прекратено, съдебният изпълнител отказва да образува изпълнително дело с мотивирано постановление.“

– Това налага и създаване на възможност за възискателя да обжалва отказа за образуване на производство, като в чл. 435, ал. 1 ГПК текстът на т. 1 трябва да се измени съответно: „1. отказа на съдебния изпълнител да образува изпълнително дело или да извърши исканото изпълнително действие“.

5. ФОРМА НА АКТОВЕТЕ НА СЪДА В НАКАЗАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС:

В § 32, т. 1 относно чл. 33 НПК е предвидено всички актове на наказателния съд да се подписват с квалифициран електронен подпис. Не сме наясно дали съдебните заседатели разполагат с такъв и дали е удачно да бъдат задължавани да си създават такъв подпис. В този случай може да се предвиди, че актовете с участие на съдебни заседатели се издават на хартия, а впоследствие се присъединяват към електронното дело след удостоверяване на подписването им с електронния подпис на членовете на съдебния състав – съдии.

В § 32, т. 18 относно чл. 310 НПК е разумно да се предвиди също, че присъдата се подписва електронно само от съдиите, които удостоверяват по този начин, че е била подписана на хартия от съдебните заседатели.

6. СИНХРОНИЗИРАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ЕЛЕКТРОННО ВРЪЧВАНЕ НА АДВОКАТИТЕ ПО ГПК И НПК (§ 32, т. 11 и 12 относно чл. 178 и 180 НПК):

6.1. Предлагаме текстовете на чл. 178, ал. 7 и 8 да се запазят, но да се създаде и нова ал. 10, която да отговаря на изискването за посочване на електронен адрес от адвоката, като се посочи, че когато защитник или повереник е адвокат, то връчването се осъществява задължително чрез регистрирания му електронен адрес:

„(10) Когато защитникът или повереникът е адвокат, връчването се осъществява на посочения от Висшия адвокатски съвет профил в Единния портал за електронно правосъдие по чл. 360в от Закона за съдебната власт.“

Предлаганият текст на ал. 10 да стане ал. 11.

6.2. Да се въведе санкция за адвокат, който не получава електронни съобщения от съда, по аналогия с предложението ни за такава по ГПК (вж. т. 1.6.). Санкцията може да се предвиди като нов вид глоба в чл. 182 НПК, като редакцията на чл. 182, ал. 2 НПК да придобие следния вид:

„(2) Същото наказание се налага и на лицето по чл. 180, ал. 2, 3 и 5, или чл. 178, ал. 10, което не изпълни задълженията си по връчването.“

7. ВЪВЕЖДАНЕ НА МЕХАНИЗМИ ЗА КОНТРОЛ НА ОБМЯНАТА НА АКТОВЕ МЕЖДУ СЪДИЛИЩА И ДРУГИ ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ

Според нас е редно да се въведе механизъм за контрол на начина на работа на електронните системи за комуникация между съда и други държавни органи, като в наредбата по чл. 360е ЗСВ се предвиди в нова точка възможност за взаимно сигнализиране между съдилища и администрация по определен ред при проблеми в комуникацията между тях и съответно – процедура за отстраняване на възникналите проблеми чрез консултации.

Изпращаме Ви горните предложения, като оставаме на разположение при нужда от уточнения или във връзка с възникнали допълнителни въпроси.

С УВАЖЕНИЕ:

Управителен съвет на

Съюза на съдиите в България